

ISTORIJAT PROJEKTA RTpS-1kW

Fabrika Pionir je osnovana 1960 god. od nekoliko odeljenja fabrike Pupin, kao izdvojeni pogon. Naziv 'Pionir' potiče od lokacije - prostor stolarske zadruge "Pionir", u ul. M. Bondžulića br 1, Dušanovac, Beograd. U sastav 'Belind'-a pogon Pionir ulazi kao posebna organizaciona jedinica. God. 1962. Belind-Beograd i RR Zavodi-Niš integrišu se Elektronsu Industriju - Niš (Ei-iš). Osnova za program profesionalnih radio-komunikacija u okviru fabrike Pionir bila je proizvodnja brodskih ST i KT radio-uređaja po licenci firme Redifon, Engleska.

Prvi direktor fabrike Pionir je bio 'dalekovidni' inženjer Zoran Ranić, kasnije profesor univerziteta u Engleskoj, izborio se u okviru Ei-Niš da fabrika bude nosilac programa radio-komunikacionih uređaja za profesionalnu namenu - UKT-FM i KT-SSB.

RTU-100

Program KT-SSB je započet saradnjom sa VTI JNA, na razvoju 100W radio-teleprinterskog uređaja RTU-100. Grupa inženjera i tehničara fabrike radila je na tehnološkom definisanju uređaja zajedno sa stručnjacima VTI a montažni rad odvijao se u zakupljenom prostoru stare osnovne škole na Dušanovcu.

Proizvodnja RTU-100 počela je 1965 g. i do 1975 g. proizvedeno je oko 1500 kompleta za JNA.

Zbog nedostatka sopstvenog prostora proizvodnja se odvijala u prostorijama fabrike Ei-VF uređaji u Zemunu, Cvetna 4. Drugi radio-program fabrike Ei-Pionir,

UKT-FM radio-uređaji, takođe prati nedostatak prostora. Usled razvoja obima posla ovaj deo fabrike se seli sa Dušanovca u prostorije fabrike Ei - Akustički uređaji (ranije *Nikola Tesla*) na kraju Bulevara Revolucije. Krajem 1975 g. oba programa useljavaju se u zgradu nekadašnjeg pogona za kompozicione otpornike fabrike Ei-Avala. Tu je po prvi put mogla da se oformi i funkcioniše savremena tehničko-tehnološka i poslovna celina fabrike Ei-Pionir. Zgrada je morala biti plaćena fabrici Ei-Avala.

Pralelno sa proizvodnjom RTU-100 radilo se na razvoju radio-teleprinterskog kompleta veće snage - RTU-400. Iskustvo iz proizvodnje i raspoloživa mehanika oprema omogućili su da se, za razliku od RTU-100 sada razvoj odvijao u fabrici Pionir, uz saradnju specijalista iz VTI. U periodu 1968-1978 proizvedeno je oko 400 kompleta ovih uređaja.

Na osnovu ovih rezultata u proizvodnji SSNO je oktobra 1976 g. odredio fabricu Ei-Pionir za nosioca razvoja i proizvodnje radio-teleprinterskih uređaja i sistema 0,4 do 10 kW i radio-ometača.

JNA je stalno pratila razvoj radio-komunikacija u svetu. Krajem 70-tih godina vršna su ispitivanja KT SSB uređaja od poznatih svetskih proizvođača (*Marconi, Racal, Harris, Collins*). Ispitivanja je vršio stručni tim sastavljen od specijalista iz VTI i fabrike Ei-Pionir. Firma Collins, SAD, imala je tada novu veliku familiju uređaja HF80 (= KT za 80-te). Pored kompletnosti opreme za konfigurisanje različitih sistema, radio-uređaji te firme su imali najčistiji spektar frekvencija i najveću gustinu pakovanja. To nije bilo slučajno: Collins je bio 'pionir' za tehnologiju CMOS integrisanih kola (pre RCA) i za višeslojnu štampu.

Na osnovu ovih eksperimentalnih istraživanja i realnih potreba organizovana je izrada Idejnog Projekta. Delovi projekta su rađeni u fabrici Ei-Pionir a VTI je kompletirao Idejni Projekat, koji je usvojen od strane GVTS SSNO u maju 1979 god. JNA je nabavila 5 kompleta opreme HF80, koji su verifikovani u TOC KOV

RTpS-1kW

Idući u susret razvoju događaja VTI je sklopio ugovor sa fabricom Ei-Pionir (sredinom 1979) za razvoj potrebnih pratećih uređaja i opreme za kompletiranje sistema.

Programom Realizacije (PR) koji je usledio (usvojen na GVTS SSNO septembra 1982 g.) predviđen je otkup licence za familiju HF80 od firme Rockwell-Collins, razvoj i projektovanje dodatnih uređaja i adaptaciju vozila od strane VTI u saradnji sa domaćim proizvođačima, proizvodnju i kompletiranje sistema RTpS-1kW u fabrici Ei-Pionir.

Sa svoje strane fabrika Ei-Pionir je aprila 1983 god. završila Investicioni elaborat za osvajanje proizvodnje radio-teleprinterskih uređaja i sistema. Obim investicije iznosio je ~ 1.000.000.000 din. Adaptacija građevinskog objekta ('Magacin gotove robe', uknjižen deobnim bilansom Ei iz 1973 g. kao osnovno sredstvo fabrike Ei-Pionir) zhevala je oko 1/3 investicionih sredstava koliko i nabavka proizvodne i merne opreme i alata.

Obuka kadra za proizvodnju kod inostranog partnera obuhvaćena je ugovorom o otkupu licence koji je SDPR sklopila sa firmom Rockwell-Collins. Ugovor je uključio i tehničku pomoć stručnjaka partnera iz SAD za pokretanje proizvodnje u fabrici Ei-Pionir - ispitivanje i ugradnja opreme pri formiranju kompleta RTpS-1kW.

Po završetku investicije početkom 1985 g. počinje montaža opreme u novom prostoru. Zvanično puštanje u rad pogona za proizvodnju RTpS-1kW izvršeno je **24 juna 1985** godine. 'Traku' je presekao ministar odbrane SFRJ admiral Branko Mamula u pratnji načelnika generalštaba JNA general-pukovnika Veljka Kadijevića. Svečanom činom puštanja u rad pogona prisustvovali su najviši rukovodioci Republike Srbije, brojni predstavnici glavnog i drugih kupaca (MUP, JAT) i veliki broj rukovodilaca iz sistema Ei-Niš - fotografije u prilogu.